

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

OSUVA Open
Science

This is a self-archived – parallel published version of this article in the publication archive of the University of Vaasa. It might differ from the original.

Kutsumus - ylevää ajattelua vai arjen merkityksellisyyttä?

Author(s): Ollila, Seija

Title: Kutsumus - ylevää ajattelua vai arjen merkityksellisyyttä?

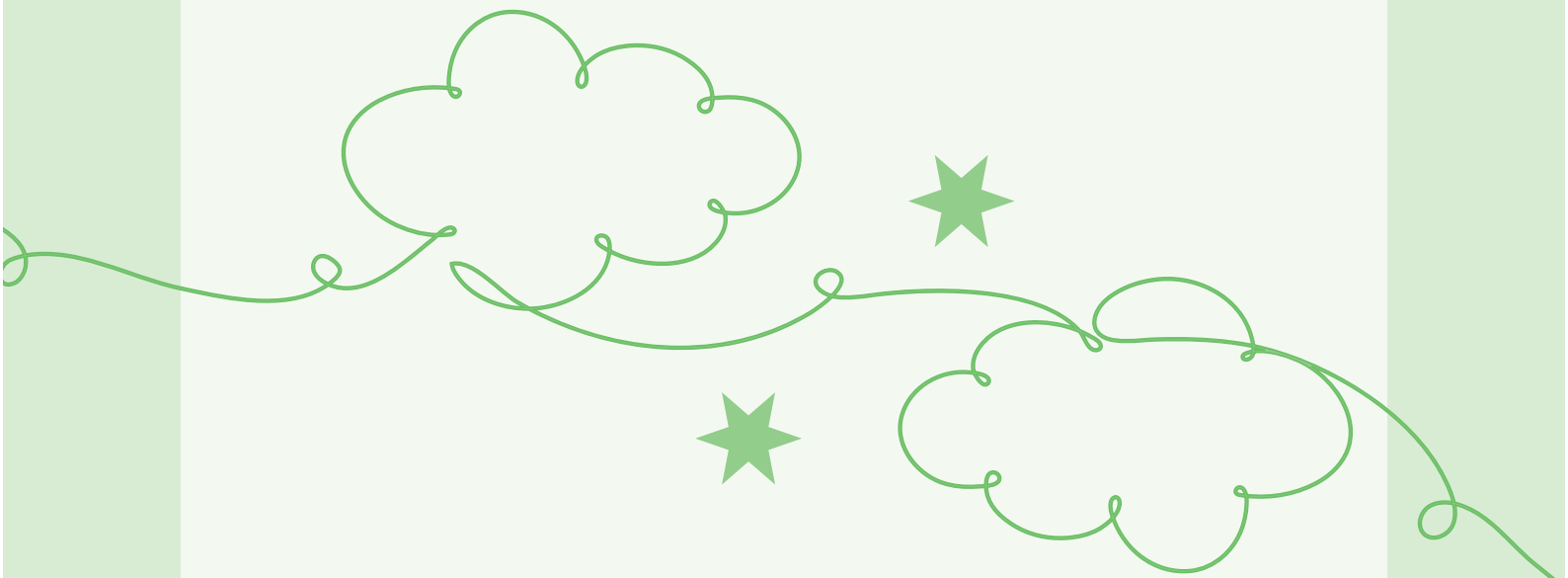
Year: 2023

Version: Publisher's PDF

Copyright ©2023 Suomen työnohjaajat.

Please cite the original version:

Ollila, S. (2023). Kutsumus - ylevää ajattelua vai arjen merkityksellisyyttä? *Osviitta*, 4, 10-13.

SEIJA OLLILA

Kutsumus

- ylevää ajattelua vai arjen merkityksellisyyttä?

Kutsumus käsitteenä mielletään usein tiettyyn ammattiin, työuraan tai elämäntehtävään. Siihen liittyy ylevää ajattelua jostain suuremmasta, sisäisestä tunteesta tai jopa kohdalosta.

Erityisesti hoitoalaan ja kirkollisiin tehtäviin on ajateltu kuuluvan vahva, jopa yliluonnollinen, hyveellinen, emotionaalinen ja myös spirituaalinen kutsu. Ihmisten auttaminen, sairaiden hoitaminen tai uskonnollisen vakauksen vahvistaminen ja jakaminen muille ovat ohjanneet ammattiin tai tehtävään suuntautumista. Joillekin nuo asiat ovat toimineet ylitse kaiken muun toiminnan.

Jo 2000 vuotta vanha **Hippokrateen** vala velvoittaa lääkärin toimimaan yh-

teiskunnallisten, juridisten ja valtiollisten velvoitteiden mukaisesti ja laadukkaasti yksilöiden palvelijana. Näin lääkäri vannoo sitoutumisensa - kutsumuksensa - auttamiseen ja humanisuuteen. Lääkärikutsumus voi näin ollen tuntua hyvin ahtaalta ja rajoittavalta.

Kutsumuksen avainsanoja ovat missio ja passio. Missio tarkoittaa, että ihminen haluaa eettisen pohdinnan kautta saada aikaan, uudistaa, muuttaa tai korjata jotain. Passio puolestaan liittyy voimakkaisiin tunteisiin, innostumiseen, intohimoon ja myös kärsimykseen. Intohimo liittyy aktiivisuuteen. Passiivinen passio tarkoittaa olemisen mielentilaa, mikä on kaiken tekemisen taustalla. Tekeminen sammuu, jos tuota mielentilaa ei ole olemassa. Perusajatus on, että pitää olla jokin tehtävä ja halu toteuttaa se.

MITÄ KUTSUMUS MERKITSEE KENELLEKIN JA MISTÄ SEN VOI LÖYTÄÄ? ENTÄ, JOS EI USKO SITÄ OLEVANKAAN?

Kutsumuksen ydin lähtee tarkoituksen ja merkityksen kokemuksesta, omasta tiestä ja sitoumuksesta. Löydän ja täytän oman paikkani maailmassa sekä toteutan itseäni suuremman tehtävän. Roolini voi liittyä ammattiin, tehtävään tai omiin suhtautumistapoihini. Kutsumuksen tien valitsemiseen liittyy epätietoisuus, mutta myös itseäni heijastava tapa toimia.

Tänä päivänä modernisaation myötä puhutaan enemmän työn yksilöllisestä merkityksellisyydestä kuin kutsumuksesta. Työurakasta saadaan palkka, työ urana tehdään sen tuomien saavutusten takia ja työ kutsumuksena tarkoittaa vahvaa työmotivaatiota, joka liittyy johonkin tekijää suurempaan asiaan. Henkilökohtaiset mieltymykset, tavoitteet, valinnat ja intohimot suuntaavat kutsumusnäkemystä yksilön sisäiseen maailmaan.

Myös yhteisöllisillä motiiveilla on keskeinen merkitys toiminnan kannustimena. Koetun kutsun toteuttaminen tulee suhteuttaa aina käytännön säätelyihin mahdollisuuksiin ja odotuksiin. Liian kapea-alaisesti ei pidä nähdä kutsumusta vain tiettyihin ammatteihin kuuluvana, vaan jokaisen toimintatavan voi kokea kutsumuksellisenä. Kysymys

on paremminkin siitä, millä henkisellä otteella toimimme.

KUTSUMUS ON HYVIN MONIMUOTOINEN

Väitetään, että jokaisella on jokin kutsumus, joka tulee vain löytää. Sinänsä, kun työn tekeminen tai työ itsessään koetaan palkitsevana ja se motivoi, voidaan puhua kutsumustyöstä tai -tehtävästä. Työllä tai toiminnalla tulee olla merkitys ja sisältö.

Väärinkäsityksien välttämiseksi kutsumus ei tule vain harvojen ihmisten osalle. Syvä sisäinen ääni ei välttämättä kerro ihmiselle, mikä hänestä on tuleva ”isona”. Tosiasiassa kutsumus on hyvin monimuotoinen, koska ihmisellä voi olla useampiakin aktiviteetteja tai unelmia toteuttaa itseään elämänsä aikana ja työssään. Se on yksilöllisten mielenkiinnon kohteiden, persoonallisten ominaisuuksien, ammattitaidon ja työkokemuksen yhdistelmä. Ennen kaikkea se on tapa, jolla henkilö toimii ja joka häntä innostaa.

Tietenkin elämään kuuluu monenlaisia haasteita, jotka eivät ole aina niin innostavia. Kutsumus ei löydy yhdessä yössä, vaan usein se vaatii pitkänkin polun ja askel askeleelta tapahtuvan muu-

ENTÄ JOS KUTSUMUKSEN VAHVA TUNNE KATOAA? MISTÄ SEN LÖYTÄÄ UUELLEEN, JOS SIIHEN USKOO TAI EPÄILEE, ETTEI MUILLA KEINON VOI PÄÄSTÄ ETEENPÄIN? LIITTYKÖ KUTSUMUKSEEN LIALLISTA PAINOLASTIA?

toksen. Alkujaan ihmisellä on voinut olla vain jokin haavekuva, joka pohjautuu hänen omiin geneettisiin lahjoihinsa. Ehkä myös olosuhteiden pakosta se on muokkaantunut aivan muuksi tavoitteeksi ajan saatossa.

Kutsumuspolku on avautunut aivan eri värisenä edellyttäen rohkeutta tai myös uskallusta. Ihminen voi oman kutsumuksellisen roolinsa tai toimintatapansa perusteella kannustaa ja rohkaista muita ihmisiä, kyseenalaistaa asioita tai toimia erilaisissa vapaaehtoisissa valmennus- ja edustustehtävissä. Kuitenkin voit löytää itsesi sellaisesta roolista, tehtävästä tai ammatista ajan kuluessa, johon et milloinkaan olisi edes kuvitellut pyrkiväsi.

Ammatillisen kutsumuksen syntyminen lähtee ammattialasta hankitusta tiedosta ja kokemuksesta. Sisäinen pal-kitsevuuden tunne ja yksilöllinen arvo-maailma vahvistavat motivaatiota uuden oppimisessa ja työkutsumuksen kokemisessa. Asenteella on edullinen merkitys työlle, organisaation toiminnalle ja ihmiselle itselleen.

Työssä onnistuminen, omien työtu-
lostien näkeminen, työn hallinnan ko-
kemukset, hyvät ammatilliset esikuvat

ja positiivinen palaute työstä tai yhtä hyvin mistä tahansa aktiviteetistä edis-tävät kutsumuksen kokemusta. Työssä keskeisiä tekijöitä erityisesti nuorilla työntekijöillä ovat työtehtävien sujuvuus, mahdollisuus kouluttautua, hyvä työilmapiiri ja joustava esihenkilötoi-minta sekä tuki perustehtävän toteut-tamiseen. Ammatillinen kutsumus näyttäytyy vahvasti sitoutumisena it-selle merkitykselliseen työhön tai toi-mintaan.

SITOUTUMINEN EDISTÄÄ KUTSUMUSTA

Ammatillinen kutsumus ja työhyvin-vointi kytkeytyvät toisiinsa. Erityisesti tämä edellyttää, että organisaatiokult-tuurissa yhteisöllisyys, töiden järjeste-lyt ja esihenkilötoiminta tukevat työn sujuvuutta ja tehokkuutta. Menestyk-seen ja kutsumukseen liittyy voimak-kaasti myös ankara työskentely, luja it-sekuri ja peräänantamattomuus sekä sitoutuminen parhaansa tekemiseen.

Työhön tai mihin tahansa aktiviteet-tiin sitoutuminen edistää kutsumusta. Toisaalta liian tiiviissä sitoutumisessa ja kutsumuksessa voi piillä negatiivisia asenteellisia miellelyhtymiä, jolloin ih-minen oman jaksamisensa uhalla sitou-tuu emotionaalisesti, kunnianhimoises-ti ja suorituskeskeisesti epäterveille työnteon muodoille. Vaarana on silloin työriippuvuus ja loppuun palaminen. Negatiivisia vaikutuksia ammatilliselle kutsumukselle voivat aiheuttaa myös työyhteisön liiallinen vaatimustaso ja kontrolloiva työilmapiiri.

Kutsumusta ja sitoutumista voidaan tulkita eri tavoin. Sitoutumiseen liite-tään vapaaehtoisuus, joka on henkilö-kohtainen ja tilannekohtainen ratkaisu. Se ei rajoita henkilön valintoja, sillä ai-na on mahdollista suunnata tavoitetta uuteen, entistä mielekkäämpään pää-määrään, jossa hyväksyttäviä ovat ul-koiset palkkiot, menestys, maine ja kunnia, erityisyys. Kutsumuksessa on

puolestaan intuitiivinen kohtalonomainen ajatus elämää rajoittavista velvollisuuksista, joihin liitetään vaatimattomuus, palveleminen ja jopa uhrautuminen ilman palkkiota.

Tutkimusten mukaan työkokemuksen lisääntyminen vahvistaa ammatillista kutsumusta. Toisaalta se menettää merkitystään, jos henkilö ei voi sitoutua työn eettisiin päämääriin, toteuttaa autonomiaansa tai omaa persoonallista tapaansa tehdä työtä. Riittämättömyyden tunteet ja tyytymättömyys oman työn tekemiseen nousevat esiin silloin, kun ulkoinen palaute puuttuu tai sitä on niukasti.

Kutsumuksellisella asenteella on selkeä yhteys työhyvinvointiin. Vahvat sisäiset motivaatiotekijät ennustavat työtyytyväisyyttä, työn merkityksellisyyttä ja sitoutumista enemmän kuin ulkoiset palkkiot tai materiaaliset kannusteet. Työoloihin vaikuttamalla voidaan vaikuttaa ammatilliseen kutsumuksellisuuteen ja näin vähentää stressin sekä työuupumuksen ilmenemismahdollisuutta.

OMAA KUTSUMUSTA ETSIMÄSSÄ

Sanotaan, että nöyryys on yksi kutsumuksen hyveistä. Siihen liittyy ilon ja hyvänolon tunteita, mutta myös uhrauksia. Oletko halunnut pysyä tiellä, jonka joskus valitsit vai luovuitko siitä ja lähdit toteuttamaan itseäsi toisella tavoin, esimerkiksi työnohjaajana? Liitetykö aiempaan toimintaasi, uraasi tai työhösi kutsumuksellisuutta? Entä, jos luovuit jostain sellaisesta, joka olikin juuri sinua varten?

Jos pohdit mahdollista kutsumusta ja valintojasi, voit esittää itsellesi muutamien seuraavista kysymyksistä:

- Mitkä tapahtumat elämässäsi ovat olleet käännteentekeviä?
- Mikä on parasta työssäsi tai toiminnassasi, mikä tuntuu vastenmieliseltä?
- Mikä tuottaa sinulle iloa ja vapauden tunnetta?
- Mitä arvostat itsessäsi tai luonteesasi?
- Mitä muuta voisit tehdä elämässäsi?
- Mitä et missään tapauksessa tekisi?
- Jos valitsisit toisen uran tai toiminnan, niin mikä se olisi ja miksi? Millaiselta elämäsi näyttäisi silloin?
- Miksi ajattelet juuri näin näiden kysymysten valossa?

Itsereflektio kutsumuksen pohtimisessa on keskeistä. Uusiksi ajattelemisen, itsensä likoon laittamisen ja tilan antaminen uudelle on kannattavaa aina välillä. Myös se, että keskittyy omaan jaksamiseensa ja hyvinvointiinsa, vaikka flow-tila olisikin meneillään. Kutsumus voi näyttäytyä laaja-alaisena, mutta ehkä sen voi ymmärtää ja hyväksyä selkeämmin merkityksellisyyden valossa.

Ei ole olemassa vain yhtä kutsumusta, vaan elämä on täynnä mahdollisuuksia. ●●

KIRJALLISUUTTA: Aaltonen, T. 2007. Luova kutsumus. Tarkoituksen kokemisen taito. Kirjapaja. ● Aaltonen, T., Kirjavainen, P. & Pitkänen, E. 2014. Kutsumusjohtaja. Talentum. ● Dik, J. & Duffy, R. 2012. Make your job a calling: How the psychology of vocation can change your life at work. Templeton Press. ● Duffy, R. & Dik, J. 2013. Research on calling: What have we learned and where are we going? Journal of Vocational Behavior 83: 428–436. ● Kronqvist, P. 2021. Lääkäriin ammatillinen kutsumus ja sen kehittyminen koulutuksen ja työkokemuksen myötä. Väitöskirja. Kasvatustieteiden tiedekunta. Turun yliopiston julkaisuja.